

Календарни празници и обичаи на българите

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НИЦ „БЪЛГАРСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЯ“
АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ“

КАЛЕНДАРНИ
ПРАЗНИЦИ
И ОБИЧАИ
НА БЪЛГАРИТЕ

Енциклопедия

Пето издание

София - 2006

КАЛЕНДАРНИ ПРАЗНИЦИ И ОБИЧАИ НА БЪЛГАРИТЕ

Енциклопедия

Пето издание

СОФИЯ • 2006

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАУЧНОИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР
„БЪЛГАРСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЯ“

АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ“

ПРЕДГОВОР

Енциклопедията „Календарни празници и обичаи на българите“ представя цялото културно богатство, което може да се покрие с понятието българска календарно-празнична обредност. Богатото съдържание на това народно богатство, възплетено в слово, музика, танц, пластични обредни форми, явно е запазило своето изключително място в живота на народа ни. Поднесена в достъпна и интригуваща форма и лек, четивен език тази книга достига по-бързо до широк кръг от читатели, доказателство за което са трите успешни тиража от нея на българския книжен пазар.

Съставителската и енциклопедичната подготовка на четвъртото допълнено и преработено издание е извършена от същия авторски колектив на Научноинформационния център „Българска енциклопедия“ при БАН. Информацията е обединена в 106 основни статии, онагледени с черно-бели и цветни илюстрации. За всеки празник е даден оня кръг от народни представи, вярвания, обредни действия и предмети, които изграждат неговото ядро. Макар и неизчерпателно, е предадена и регионалната специфика в обредността и терминологията. Описанието на традиционните празници е допълнено с данни за православния християнски календар, кратко житие на светеца — патрон на празника, или християнската легенда, свързана с този ден, което ориентира донякъде в сложната връзка между езичество и християнство. За читателите, които искат на практика да спазят традицията в най-достъпната ѝ и запазена форма — храната, са подбрани рецепти за приготвяне на основни празнични блюда, подредени в приложението „Традиционна празнична трапеза“. В илюстрирането на изданието са използвани материали от илюстративния фонд на Научноинформационния център „Българска енциклопедия“ и фотоснимки и диапозитиви от личния архив на Александър Антонов.

Българските календарни празници и обичаи са част от безценния фонд на нашето културно наследство. Пренесени през вековете и помогнали да се съхраним като народ, те и днес се вплитат в съвременната празничност, запазвайки нейното етническо своеобразие. Това народно богатство, съхранило душевността на българина, е едно истинско нравствено послание от древността, принос в културата и традициите на общоевропейското културно наследство.

От съставителите

- © Вера Димитрова Бенина-Маринкова, Илонка Цанова Антонова,
Зоя Асенова Паприкова-Крутилин, съставители, 2006
© Константин Атанасов Жеков, художник, 2006
© Научноинформационен център „Българска енциклопедия“, 2006
© Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 2006

ISBN-10: 954-8104-15-6 (БЕ—БАН)

ISBN-13: 978-954-8104-15-9 (БЕ—БАН)

ISBN-10: 954-322-140-5 (АИ)

ISBN-13: 978-954-322-140-0 (АИ)

КЪМ ЧИТАТЕЛИТЕ

Статиите в енциклопедия „Календарни празници и обичаи на българите“ са подредени азбучно. С получен шрифт са дадени регионални названия на празника или обичая. Например: **КОЛЕДА**, **Кòлада**, **Голяма Кòледа**, **Божик**, **Божич**. При повтаряне на заглавието в текста на статията терминът е означен с началните му букви. Например в статията **ГЕРМАН** е използвано съкращението Г., в статията **ВЕЛИКДЕНСКИ ХЛЯБОВЕ** — В. х. Думи или словосъчетания в текста, набрани с шрифт ScriptCyr, означават, че на съответното азбучно място в енциклопедията има отделна статия с такова заглавие. Например: Пролетен обичай, изпълняван от моми на *Назаровден* и *Врòбница*... С курсив са обозначени наричанията, песните, поговорките. Датите на всеки празник са според официалния календар. Празниците, към които няма посочени дати, менят мястото си в календара в зависимост от Великден, който се чества съобразно пролетното равноденствие и първото пролетно пълнолуние.

От съставителите